

Ціна прим. 25 сот.

Народна Справа

Український тижневий часопис.

Ч. 11. (24).

Львів, дня 24. березня 1929.

Рік II.

АДРЕСА: „Народня Справа“, Львів, вул. Боймів 4.

Телефон 30—13.

Мексиканські повстанці.

Ми писали, що в Мексику заєдно повстання. Тепер пишуть, що ніби то повстання вдусили. Але воно певно небаром знову закипить. Тут бачимо мексиканських повстанців, як готові до стрілу стоять за камінням на вулиці одного міста.

68 запомог по 120 золотих!

Кому признаємо дальші запомоги по 120 золотих від 56-тої до 68-тої?

56) Василь Стражник, Витків старий, пов. Радехів, був передплатником в 1928 р., а 27. грудня прислав 3 зол. на дальшу передплату. Корова впала 28. лютого.

57) Михайло Дума, Мужилів пов. Підгайці, був передпл. в 1928 р., 15. січня прислав 3 зол. на далі. Корова впала 1. березня.

58) о. кан. Теофіль Ковальчук, Грабовець пов. Холм дав передплату 1. грудня 1928 (5 зол.). Корова впала 2. березня.

59) Юрко Особа с. Федора, Нежухів пов. Стрий, прислав на передплату 8. січня 2 зол., а 1. березня 2 зол., корова впала 4. березня.

60) Роман Шмігельський, Камінь пов. Калуш, був передплатником в 1928 р. і 31. грудня вислав 6 зол. на далі. Корова впала 6. лютого.

61) Олекса Гайванович, аг. „Дніпра“, Тухолька пов. Сколе, мав заплачену передплату ще з 1928 р. до березня, а 8. лют. вислав ще 3·50 зол. Корова впала 20. лютого.

62) Микола Якібчук, Шешори пов. Косів, був передплатником в місяць нашими передплатниками

признаємо їм запомоги по 120 золотих. Вишлемо за 14 днів.

Кому не признаємо?

Степан Штогрин с. Дмитра став передплатником 15. лютого, а корова впала 23. лютого. Отже тому, що в день випадку був п. С. Штогрин лише 8 днів передплатником, не можемо йому признати запомоги.

Кость Білозір, Радехів, став передплатником 2. березня, а корова впала день передтим, то є 1. березня (як виказує посвідка громадського уряду в Радехові). Отже запомоги признати не можемо.

Пришліть посвідку!

Марка Поповчака в Тростянці пов. Снятин просимо прислати до кладно віповнену посвідку про випадок, бо саме зголосення не вистарчає.

Слідство в справі запомог.

Вартоюмієви Коцюбі з Тудоркович не можемо покищо виплатити призначену йому запомогу, бо ми дістали з Тудоркович кілька листів, в яких в подані причини, чому п. В. Коцюбі не належалась запомога.

Маркови Особі з Закомаря пов. Золочів не можемо покищо признати запомоги, бо наші передплатники з Закомаря подали нам, що корова п. М. Особи вже в день виплати передплати була хора, а за такі корови не можемо признавати запомог. Коли хто посилає передплату, тоді його корова мусить бути здоровою.

В цих обох справах ведемо слідство, а по виявленню, хто має слухність, оголосимо в газеті, хто з цих людей запомогу дістане, а хто ні.

ПОДЯКА

Хвальна Редакція „Народної Справи“. Складаю Вам сердечну подяку за виплачений мені запомогу за погибою мою корову. У нас люди говорили, що це не може бути правда і я сам собі не думав, щоби так за дармо можна було дістати таку суму грошей, бо другої такої правди не знайде. Дістав я гроши і думаю собі, що такої запомоги другої не знайшовби, бож за 1 золотий мож у нещастю дістати від Вас 120 зол., і дістаеться часопис, якого в найцікавішою для господарів, бо може всього добра научити і порадити. Тож складаю Вам, вдоважані Редактори, щиру подяку і значу Вам всього добра в

Należytość pocztową
opłacono ryczałtem

ПЕРЕДПЛАТА:

Місячно . . . . 1 зол.
Чвертірочно . . . 3 зол.
Піврічно . . . . 6 зол.
Річно . . . . 12 зол.

ЗА ГРАНИЦЕЮ:

Річно — 2 долари.
Гроші з краю посылали
переказами, або чека-
ми „Народ. Справи“, —
з заграниці посилени-
ми листами.
За зворот рукописів
Редакція не ручить. На
відповідь треба доду-
чити значок 30 сотиців.

ОГОЛОШЕННЯ:

1 стор. 500 зол., пів стр.
260, за четверт. ст. 140 зол.
Дрібні оголошення: за
одно слово або його
місце 30 с. Гроші за
огол. треба посилати
наперед.

вашій мудрій і прязній для господарів
праці і раджу всім господарям вступати в
передплатники „Народної Справи“. Тепер
буду розповідати всім людям, яку користі
має, хто передплачує „Народну Справу“.
Здоровлю Вас і остаю з поважанем,
М. Іваничук-Гальчин
господар
в Стефковій, пов. Ліско.

Передплата на 10 літ

Всч. о. Евген Федоришин, парох у Воробіївці, якому ми також признали в 10. числі запомогу, написав до нас таке письмо:

„Щоби причинитися до піддер-
жання доброї справи, я резигную
(зрікаюся) з виплати належної мені
запомоги і прошу вписати її на кон-
то передплати часопису „Народна
Справа“ на час, який Редакція узнає
за відповідний.

Остаю з правдивою пошаною
о. Е Федоришин.

Приймаючи з радістю це письмо
Всч. о. Е. Федоришина до відома,
дякуємо йому за оказану жилич-
вість і вписуємо цілу запомогу —
120 зол., — на конто передплати. А
що теперішня передплата о. Е. Федоришина
заплачена до дня 2 березня 1929, то тепер, рахуючи по
12 зол. річно, має о. Е. Федоришин
заплачену передплату за „Народну
Справу“ до дня 2 березня 1939, то
є на 10 років наперед.

Село Жабче перед соймом

В минулу п'ятницю прийшов під
обради польського сойму наглядний
внесок Українського Клубу (УНДО)
в справі подій в селі Жабчу на
Волині (про що ми писали в попе-
редньому числі). Посол Бляк, який
їздив до Жабча, представив події
так, як вони дійсно виглядали, і
домагався, щоби сойм вислав на
місце комісію, яка справу прослі-
дилаби. Проти того внеску висту-
пила одинка, а на свого бесідника
вислава посла Сегейду, православ-
ного і ніби українця, який вийшов
з одинки. Сегейда напав на Украї-
нський Клуб, доказував, що не є
правдою, що поліція била селяні і
брав в оборону польських унітів.
Гірко було слухати слів посла Се-
гейди і тому українські посли ча-
сто йому переривали. Все таки
проти голосів одинки і вшех поляків
наглість внеску сойм приняв.

Не тратмо землі!

Дістаємо таку статтю з просьбою о поміщення:

„Від того часу, як вийшов розпорядок про те, що земельні уряди вже не мусять затверджувати контрактів купна і продажі на дрібні земельні власності, почали наші селяни знова продавати свої грунти, головно жидам, а ті перепродують ту землю таки нашим другим селянам і заробляють на тім нечеснані гроші. Приміром: в Жабю, в Косівщині, помер в 1928 році один господар, а маєток по нім в спадку одержали його брат, жінка і донька. Брат зараз одержани 4 і пів морга продав Жидові за 200— долярів, а жид в місяць пізніше продав той самий ґрунт іншим двом селянам за 500— долярів! Бачите, за 1 місяць заробив жид таки на нашій землі небагато, лише 300— долярів! Скільки то років мусить дістати наш селянин працювати, щоби заробити 300— долярів? Решту ґрунту, котрий одержали жінка і донька, також продали другому жидові, а той вже перепродує, але заробити хоче більше, як в двоє.

Другий примір. Один господар має всього 1 $\frac{1}{4}$ морга ґрунту і троє малолітніх дітей. І з того маленького кавалочка продав більше, як половину жидові, а жид вже перепродує за подвійну ціну. Це лише такі два приміри, а скільки є таких більше?

Та в такім марнованні землі більше вини в нас самих. Бо чи не є то крайна легкодушність, марнотравність, а при тім такі лінівство, продавати землю купчикові на перепродаж? В Жабю працьовитий селянин може таки заробити, бо поки що в лісах в роботі і денно робітник заробляє навіть по 8.— золотих. Та той чоловік, що на його землі купець заробив 300— долярів, сам я бачив, як цілими днями пив, доки всі не пропив. І кому зем-

лю подарував? Жидам. Одному подарував 300— долярів, а другому 200— долярів, мають вони вже за що свої діти до гімназій посылати! Заплатив за них наш селянин.

Це, що я тут зачепив, є наша велика недуга. Через цю недугу не одна на Гуцульщині полонинка опинилася в жидівських руках, через цю недугу і на Підгір'ю та може і на Поділлю не один наш господар пішов зного працею виплачує довги, ба, на вітві сама почала збивати маєтки і перевиснати тих, котрим ті довги платить. Отже бачимо, що услідів народного добробуту в передовім освіта, чесність, моральність, витревала прадя і ощадність. І доки наш народ не просвітиться і не засвоїть собі цих прикмет, буде рабом і погноем чужих, будуть чужі з него все соки смати і не поможуть йому ніякі програми навіть „найбільше лівих“ і ще „лівіших“ соціалістичних партій“. М. К.

Це є велике наше лихо і це лихо треба усунути. А усунемо його, коли з нашої душі усунемо ті лихі навички і прикмети. Ніякі поучення ні

закони нам не поможуть, коли ми будемо переняті лихими прикметами. Бачимо, що Німеччина, яку побила „антанта“ і на яку наложили тяжкі довги, платить, чесно і ощадною працею виплачує довги, ба, на вітві сама почала збивати маєтки і перевиснати тих, котрим ті довги платить. Отже бачимо, що услідів народного добробуту в передовім освіта, чесність, моральність, витревала прадя і ощадність. І доки наш народ не просвітиться і не засвоїть собі цих прикмет, буде рабом і погноем чужих, будуть чужі з него все соки смати і не поможуть йому ніякі програми навіть „найбільше лівих“ і ще „лівіших“ соціалістичних партій“. М. К.

Це, що тут читаємо, дуже важна і болюча справа. І до того все-го можемо додати лише ось що:

Доки ще є в нас такі легкодуш-

ні селяні, що випускають з рук останню свою земельку, доти ще слаба надія, щоби наша доля поправилася. Такий чоловік кривдить і себе і своїх дітей і цілий народ. Тому кличмо: Не позбуваєтесь землі, бо селянин без землі, то так, як без рук, ніг і без очей. А коли вже в якісь важкі випадку мусите продати кусень землі, то продайте селянинові, такому, як ви, але ніколи не давайте її в руки чужому, який потім перепродує і заробляє на вашій кервавиці.

Впрочім потішаємося, що таких несвідомих легкодушних у нас на щастя вже не багато і їх буде чимраз менше, коли свідоміші візьмуться освідомлювати темних братів. Це вийде на користь всему українському народові,

Велике здивовання викликало в політиків те, що

Англія зачинає годитися з більшовиками.

Треба знати, що вже від кількох літ (від осені 1925 року) Англія не мала з більшовиками нічого спільногого і дуже з нею ворогувала. З того скористала Америка і заключила з Совітами таку угоду, що більшовики продавали їй свою нафту, а Америка на тім дуже зароб-

ляла. Тепер Англія надумалася і знову почала навязувати з більшовиками сусідське пожиття. Недавно прийшло між найбільшою англійською нафтовою фірмою а більшовиками до угоди, що більшовики можуть доставити Англії 1 міліон тон нафти річно. Це може доведе до того, що Англія з Совітами не баром знову зовсім погодиться, бо бойтися Америки. А з того готово вийти щось нове і несподіване в

світовій політиці.

Рада Союзу Народів,

як ми вже писали, не врадила нічого про національні меншини і відложила все до червня. До того часу має делегат Японії разом з еспанським і англійським делегата-ми виготовити готовий внесок в тій справі.

В Празі судили українського і студента, Ми

Кубань.

Тепер він мусів звести ще кілька воєн, заки міг узятися до змінення ладу в величезній державі. Найперше побив кількох менших князів, що не хотіли узнати його влади. Потім розбив печенігів, які підсунулися були в р. 1036 (як умер Мстислав) аж під сам Київ. Ярослав розбив їх так, що вони вже потім не мали сили на ново зорганізува-ти, одні вступили до українського війська, другі розбрелися по степах і пропали. На тім місци, де Ярослав розбив у прах печенігів, побудував він потім прекрасну церков св. Софії (Софійський собор), яка стоїть і до нині і є найкращою з усіх церков не тільки в Київі але й на цілій Україні.

Він почав також війну з Грецією, але ця віна не пощастила йому. Буря порозбивала його кораблі на морі, а решту війська грецькі розбили, багатьох забрали в полон і повиколювали їм очі, та пустили на волю аж тоді, як грецький цар Константин Мономах замірився з Ярославом і віддав свою дочку за його сина, Всеволода.

Забезпечивши свої землі від нападів сусідів, Ярослав завів лад у цілій тій великій державі, що сягала тоді справді від Сяну й Карпат тай від Дунаю аж по Чорне Море і Дон і Кубань. Всюди завів він одні порядки і понаставляв своїх намісників, декуди синів а декуди знатних бояр. До його часів людей

Читання з історії України.

(Далі)

Про часи князя Ярослава Мудрого (1019 — 1054)

В ч. 9. ми писали проте, як то по смерті князя Володимира Великого, який завів на Україні християнську віру, його син Святополк підступно вбив своїх трьох братів і нищив рідну землю, призываючи собі на поміч усіх чищінців, а за те дістав назив Окаймного. Його розбив і прогнав з України п'ятий син Володимира, Ярослав і він став князем у Київі в р. 1019 (тому 910 літ). Він мав у своїх руках всю Україну, крім нинішньої Східної Галичини і Кубані, яка тоді звалася Тмуторкань.

В Тмуторкані князював його молодший брат Мстислав. Це був князь дуже хоробрій, сам був сильач і військо мав дуже добре. Він бився заедно з усікими дикими кочовиками, що нападали на його Тмуторканське князівство, і все їх побив. Оповідають літописці, що раз воював він з касогами (Черкесами). Ця війна тривала довго. Аж наречти князь касогів, Редедя, сказав, що він хотів поборотися з самим Мстиславом на кулаки. Мстислав згодився і виступив з ним до

Князь Мстислав бореться з князем касогів, Редедею. Наліво стоїть військо касогів, на право українське лицарство.

бого. Оба війська приглядалися, як іхні князі взялися бороти, а оба були сильачі. Але Мстислав таки наречти кинув Редедю об землю і вбив його. Тоді касоги піддалися йому і платили данину.

З цим Мстиславом мусів і Ярослав звести битву, бо Мстислав захотів Київа. Іх війська зійшлисяколо Чернігова в страшну бурхливу ніч. Мстислав зченцька напав на Ярослава і робив його військо, а Ярослав пустився втікати. Та Мстислав післав за ним послів, щоби переказали такі слова:

„Ти старший від мене, брате;

колу Пазюка, за те, що він 1. листопада 1928 р. підпалив під польським конзулятом в Празі баньку з бензиною і стрілив у конзуля Любачевського. Пазюка засудив чеський суд на півтора року тяжкої вязниці з постом що 3 місяці. По відсіданню кари мають його чехи видалити з Чехословаччини.

Чехи святкували 7. березня уродини свого президента Масарика, якому перейшло на 80-тий рік життя. Його дуже шанують всі чеські партії і тому, доки він живе, не може в Чехах прийти до такої партійної гризни, яка зашкодила б державі.

Ходять чутки, що в Німеччині

має теперішній президент оголосити диктатуру. Він дасть димісію теперішнім міністрим, а новими іменує націоналістів. Потім настановить теперішнього міністра війни, генерала Гренера, диктатором Німеччини, так що він, наче абсолютний цісар, буде мати необмежену владу.

Туреччина

мала знову новину. Викрито, що кілька турків змовилися убийство теперішнього президента Туреччини Кемаля Пашу. Два заговорники втікли, а двоє зловили, між ними одну туркінню, яка призналася, що хотіла вбити президента.

Ми писали, що як Й. Пілсудський виголосив промову на бюджетовій комісії сенату, то комісія зараз ухвалила привернути в бюджет міністерства війни всі ті суми, які счеркнув сойм. Всі думали, що ці суми ухвалить також і сенат. Тимчасом стала така несподіванка, що

сенат не ухвалив

около 2 міліони до бюджету військового міністерства, натомісъ ухвалив 6 міліонів на фонд міністерства внутрішніх справ, Складковському, який сказав, що ті гроші потрібні на боротьбу з комуністами, з шпигунами і з „Українською Військо-

вою Організацією“. Польські газети, прихильні до теперішнього уряду, нарікають, що в сенаті починається діяльність, що і в соймі, що ніхто навіть не знає, на що має голосувати і що ухвалити. Ця ухвалі дуже вразила сторонників уряду, натомісъ додала відваги лівці, що є в опозиції до уряду. Видно це з резолюції польської партії „Визволене“, яка на своїй нараді — як пише „Век Нови“ ч. 8317 — ствердила, що „віра людей в добру будучість Польщі під владою маршала Пілсудського і його окруженні є цілком запрощена“. Далі стверджує, що Польща стає чимраз більше відокремлена в міжнародних відносинах, а за причину

цього уважає внутрішні відносини в Польщі, між іншим: діяльність поліції і адміністраційної влади, наставленої на полагодження виборчих порахунків, те, що самоурядовання є в руках старостів і воеводів, те, що податкові тягарі пересунені на дрібних хліборобів, і те, що поступованиння уряду доводить до зростаючого роздражнення у відношенню до непольських народностей. „Визволене“ стверджує ще, що запримічує між „санаторами“ життя понадстан. Богато людей, що належать до тієї партії, яка тепер при власти, проводить час на ріжких дуже коштовних забавах і гульках у Варшаві і в інших містах, тоді, коли Польща переживає тяжкі господарські часи. Також величезні гроші коштують усякі офіційні (державні) паради, пири і приняття. Так то, як бачимо, і

польські партії між собою починають на добре гризтися.

Багато галасу наробило

в польськім соймі

те, що деякі польські посли замішані в якісь **нафтові інтереси** і мали на них заробити великі гроші. Замішаний тут посол Товарніцкі і сенатор Міклашевські. Деякі посли домагаються, щоби цю справу розслідив маршалковський, суд і маєтут так буде.

До сварки прийшло

на військовій комісії між послами Роя і Бурдою. Роя був до недавна генералом, а Бурда майором. Роя закинув Бурду, що він під час війни у 1919 р. ховався в Перемишлі під ліжко, — а Бурда сказав, що Роя бив своїх підвладних по лиці.

12. березня

затвердив сойм умову Польщі з більшовиками,

що згідно з „пактом“ Келлього будуть жити між собою в згоді. Перед цею ухвалою промовив в імені незалежних українських партій, Унда, Радикальної і Селянського Союзу, посол Васинчук, який, як подає „Новий Час“ ч. 28., сказав так:

„Не прилучуємося до ратифікації Літвінового протоколу, бо він виходить з нинішнього фактичного стану, який основується на поділі

українських земель між підписані держави, а головно СРСР, Польшу та Румунію, а посередно санкціонує цей поділ земель, який повстав проти волі українського народу на основі насилля завойовників після довгої боротьби за свою незалежність і з'єднання та проти засади про самовизначення народів. Ніякої з держав, які підписали протокол, не вважаємо управління промовляти в імені українських земель, так само і московський уряд, який відібрав політичну свободу територіям Рад. України. Заявляємо, що ніяка акція завойовників українських земель, яка зміряє до закріплення нинішнього фактичного стану, зовсім нас не обов'язує та не може звязати нестримних змагань для відбудови незалежності України“.

В цьому місці марш Дашиньські перервав пос. Васинчукові: Прошу пояснити, як ви це розумієте, що ці акти зовсім вас не обов'язують?

— Чи це може заповідження війни з польською державою? — запитав марш. сойму Дашиньські.

— Як пан маршалок уважає — відповів посол Васинчук.

Далі він ще вяснив, що в східній Європі не буде мира доти, доки український народ не дістане своєї вільної держави.

Суперечка скінчилася тим, що Дашиньські візвав Васинчука до порядку, а Васинчук, сідаючи, залишив:

— І це маршалок з П.П.С. (соціалісти) може робити такі замітки!

Тоді Дашиньські загрозив, що викине Васинчука з салі, а на це заступився за Васинчука навіть полік Пужак з П.П.С. і крикнув: А не було викидання в гірцім випадку, коли казився Санойца! (Санойца, посол з „одинки“, який говорить, що хоче).

Сойм ухвалив

видати судові

триох комуністичних послів, а то: Варського, Бітнера і Вальницького. Проти їх видачі голосували всі непольські посли і лівці, але „одинка“ і „ендеки“ переголосували (135 голосами проти 121).

Наглий Суд у Львові.

В попередньому числі писала „Народня Справа“ про напад на почтаря у Львові. При цій статті ми писали, що зловлений студент Роман Мицик не стане перед наглими судом, бо ще не має 20. літ. Тимчасом в п'ятницю 15. березня вже відбувся над ним наглий суд і Мицика засудили на 7 літ тюрми.

Тої панни, що також брала участь в нападі, до тепер не вислідили. Польські часописи пишуть, що це був перебраний за панну мушину.

Про похорон забитого участника нападу, студента Любовича, ми вже загадували в попередньому числі. Був на ньому також батько вбитого, священик з Жидачівщини.

По похороні відбулися під цминтарем великі демонстрації молоді, що зібралися там, як пишуть польські часописи, в кількості 3000 осіб. Їх розігнала поліція. Були потурбовані і арештовані, але їх вже випустили на волю.

На нагому суді закинув прокуратор Мицикові злочин грабунку. Мицик боронився так: На весну 1928 р. втягнув його до тайної

Л. Троцький.

(Далі буде).

„Української військової організації“ якийсь чоловік, якого він не знає, якого називали прибраним іменем „Брила“. Пізніше він коло церкви Юра зложив присягу на вірність тій військовій організації. Дня 2. березня цього року приніс той сам „Брила“ револьвер і приказ, що він разом з панною Бронфман і Любовичем, яких він навіть не знав, має ограбити поштаря. Брила його точно повчив, як це має робити. Мицик мав заткати листареви уста, Любович мав звязати листара, а панна мала забрати гроши. Всю було вдалося, якби не це, що Мицик на вид крові з голови листоноша пустив його. Паприку в кишені мав на це, аби поспати нею свої сліди, аби поліцейські собаки не могли їх вислідити.

Сам Мицик не віддав ні одного стрілу, бо Організація заборонила при цім нападі стріляти, а револьвери дали їм, казав Мицик, на те, що військовій організації не годиться виступати без оружжа.

Інші свідки не внесли в розправу нічого нового. Тільки поштар казав, що в той день мав при собі грошей на 13 500 зол.

При кінці розправи трибунал проголосив такий присуд: Романа Мицика засуджується на 7 літ тяжкої тюрми, заострені що чверть року та кожного 6 березня темницею. Р. Мицик має повернути зворот коштів судового поступування а поштареви 10 зол. за лічення.

Інваліди зможуть додатково реєструватися.

По довголітніх і безконечних заходах і скаргах інвалідів сьом остаточно 22. лютого ухвалив додаткову реєстрацію воєнних інвалідів у речинці від 1-го липня 1929 до 31 грудня 1930 року.

Закон про цю реєстрацію є важливим з днем 1. липня 1929 р. Від того дня протягом півтори року зможуть зареєструватися в своїх „П. К. У.“ ті інваліди, що не встигли зареєструватися в попередньо усталенім речинці до дня 30 квітня 1922 р. Право до реєстрації мають інваліди бувшої австрійської, старої російської армії, армії Української Народної Республіки (от Петлюри) та польської армії; в тім і ті, що стали інвалідами в польській війську в повоєнних роках, згідно з точкою цього закону, що постановляє: „Особи, що мають право до забезпечення з титулом хороби, калітва або смерти, яка наступила перед 1 липня 1929 р., можуть доходити своїх прав аж до 31 грудня 1930 р. включно“.

Що до інвалідів армії У. Н. Р. (от. Петлюри), то право до ренти мають тільки ті, що стали інвалідами в часі союзу У. Н. Р. з Польщею, або вже як інваліди продовжували в тім часі свою службу в армії У. Н. Р.

Але інваліди з Української Галицької Армії виключені від державного забезпечення, отже не можуть з того закону користати.

Оскільки реєстрація інваліда відбудеться згідно з вимогами закону, управнення до побирання ренти починається з першим днем місяця, що слідує по реєстрації.

Звертаємо увагу інвалідів-українців на цю реєстрацію. Тисячі наших інвалідів з Галичини, Волині, Холмщини, Полісся й Підляшша не

користуються інвалідськими правами, хоч до того дає їм повне право їх терпіння, спричинене військовою службою. Для доконання реєстрації треба предложить військові інвалідські документи з армії, в якій інвалід служив. На випадок браку документів і коли цей брак оправданний (н. пр. інвалід не одержав документів через розвал Австроїї, або в якийнебудь спосіб затратив), треба покликатися на свідків.

Всякі поради в справі реєстрації, як також адвокатську поміч-

уділює „Українське Товариство Допомоги Інвалідам“ у Львові, вул Руська ч. 3/II. Поради уділюються тільки тим, що вплатить до Товариства річну членську вкладку в висоті 6 зол. На відповідь заличувати поштову марку за 25 сot.

Як бачимо з того, то українські інваліди з українсько-польської війни і на далі остають без усякої помочі, здани лише на ласку народу. І тому треба памятати про них при кождій нагоді.

Що чувати в нашій селі

Корчин, пов. Сколе. Побіда кооперації. Наша кооперація за 3 роки існування зуміла таки доказати своїм громадянам, що в кооперації економічна будучість і визволення села. Не диво отже, що наша кооперація з хвилею по встання мала стільки вор гів в боку жідівських крамарів, як теж і від своїх, засліпених, збламучених селян. Та кооперація не давалася, відвергала на своєму становищі і побідила. Треба зважити, що в нашему селі є аж 7 жідівських скелів, що на кооперації і підідейних робітників сипалися доноси, карти, а навіть судові скарги. Коопераційна ідея ширилася. Заходом теперішнього заряду засновано кооперативну касу. Вписалося понад 100 членів в Корчину руст. і шляхоцького і вложено досіль понад 900 золотих уділів. Люди горнуться радо до кооперативи. Правда в деякій будлі сини, але тих вже і спра могила не направить. Наша кооперація стане виедовати побідницю на цілому фронті. Збанкротувало двох жідівських крамарів, в тому один, найсильніший і багатий скелар, що вічно сміявся з кооперації і заявляв, що йому нічого не вробить ніхто. От бачите, що може зробити зорганізована сила села в кількох місяцях! Заходом тутешньої кооперації засновано філію в Корчині шляхоцькому. В тій цілі скликано было на „шляхті“ анкету, на якій вписалося звиш 20 членів до каси. Є надія, що філія удериться, бо в багато добрих людей, що підприємуть свою філію і за нею айтуть. До таких чесних громадян належать: Василь Лопотич Корчинський, Іван Яцк. Корчинський с. Йосифа, Петро Яцк. Корчинський, Никола Виницький (Ігнасів), Іван Сенькович Корчинський с. Гриня, Іван Яцк. Корчинський с. Антона, Теодор Яцк. Корчинський. За філією айтуть також і молодіж.

„Сільський Господар“ на Луцчині. 17. лютого засновано перший на Волині Кружок „Сільського Господаря“ в с. Гнидаві, Луцького повіту. Організаційні Збори переводили голова філії п. В. Островський. Обрано раду Кружку на чолі з господарем Макаром Вознюком. Постановлено заснувати при Кружку візіжевий шпихлір в цілі випозичення біднішим селянам на весну збіжжа на насіння. Справа з заложенням шпихліра є дуже добра і радимо за прикладом с. Гнидаві йти всім нашим селам, один одному допомагаючи. — 3. березня ц. р. мають відбутися орг. Збори в справі заложення Кружків „С. Г.“ в с. Милушах і Квягининку, 17. III. в с. Гаїві.

Шановні ради, прозрійте! Дописувач з Пнівя, пов. Надвіра, жалується, що рада громади ухвалила приймити на секретаря громади чужого нам чоловіка, який було кілька подань від своїх таки людей з Пнівя. За тим чужим голосували і всі ради українці, яких є більшість (на 38 з 22 українці). Панове ради—українці! Коли це правда, то ви зле зробили, на віть собі зле.

Пси кусають безкарно. З села Рахинь, пов. Долини, пишуть: В нашім селі в лісовий уряд, а лісовий урядник, який там мешкає, має кілька дуже поганих псов, що свободно ходять по вулицях і кидаються на людей і на діти, що йдуть до школи, так, що не можуть дороги перейти.

уділює „Українське Товариство Допомоги Інвалідам“ у Львові, вул Руська ч. 3/II. Поради уділюються тільки тим, що вплатить до Товариства річну членську вкладку в висоті 6 зол. На відповідь заличува-

тися

На щастя, відлига прийшла не загально, але поволі й поки що дотепер ще нема небезпеки повені. Така небезпека зайдеши щойно тоді, якби раптом сильніше потепліло та не було вічних приморозків. Тому підготовку до боротьби з повінню треба вести далі. Зачуваемо, що на загрожені місця доріг і залізниць вислали влади такі стежки, що контролюють рух води та в разі потреби мають динамітом розсаджувати звали ледів. В львівськім військовістві в найбільше загрожених околицях призначено 5000 домів на евакуацію у випадку повені.

Заграницю вже ширить повінь знищення. Німецькі ріки позаливали села та міста й виливають далі, але поки ще без більших нещасливих наслідків. Натомість з Америки надходить дуже тривожні вісти. Ріка Піа прорвала греблю та затопила на 5 метрів високо місто Ельб. Мешканці склонилися на вищі поверхні. Але вода прибуває далі та побоюються, що дому під її напором заваляться. В одній школі на горішніх поверхах склонилося 350 дітей.

Великанська ріка Місісіпі, що перед двома роками зробила була страшну п'яту — наново сильно вилила. В місточку Берлінгтоні зайдла небезпека прізвищем великої тами, подіравленої щурями. Люди тікають.

Тимчасом на Кавказі шаліє на гальна сніговиця. Поїзди застягли в снігах.

Що робити, як згубитися вексель?

Найдений вексель може хтось продати (зесконтувати) комусь другому, або банкові і підписані на вексель люди мусили в день платності векселя його від останнього посідача векселя викупити.

Аби забезпечитися від цього, повинен той, що згубив вексель, звернутися до суду I. інстанції в місці платності векселя і зажадати його неважливості. Суд оголошує вексель в урядовій газеті та жадає від його посідача до 60 днів зголоситися до суду. Як відсутній не зголоситься до того часу, то вексель оголошується неважливим, коли ж хтось до того часу зголоситься, тоді шукають нахідника векселя, коли він неправно продав вексель комусь другому, і судовою дорогою погоджується цілу справу.

Тому, як хто згубив вексель, хай нехайно його через суд старається уніважнити. Коли ж хтось другий продав вам чужий вексель, треба бти остережним і не купувати векселя від такого, кого не знаємо, навіть якби на векселі ми бачили правдиві підписи добре знаних і богатих людей.

Вирок смерти в Пере-Мишлі.

В Жовтні минулі осені застрілив у Мочерадах пов. Пере-Мишль 22-літній парубок Петро Кавій молоду дівчину Катерину Жовнір. Його засудили тепер на смерть, а іоге господаря Гнати Сидоровича, що намозив Петра до злочину, засудили на 5 літ важкої вязниці.

Добра рада

краща, як готові гроші.

Ой, пораджу я вам, друзі,
Любі, — та хороші,
Як у вас на передплату
Не знайдуться гроші,
То з дощинок собі скриньку
Маленьку ізбійті
І денебудь її в хаті
На стіні прибійті.
Менше куріть і не пийте
Алькоголю того,
І що тижня киньте в скриньку
Хоч чверть золотого.

Мине місяць і в вас буде
Золотий у скринці
І там краще приховавесь,
Як в вашій торбині.
Мине місяць і не буде
В вас той обави,
Що в суботу не вздріте ви
„Народної Справи“.
Бо все точно передплату
Мете посилати
І все прийде ця газета
До вашої хати.
А в нещасному випадку
Буде менше муки,
Бо золотих вам стодвайцять
Все дадуть на руки.
Уважайте тільки добре,
Щоб не йшла наука в ліс!
Це вам радить з Підкарпатії
Друг Михаїло ще й Окіс!

Хто видумав рільництво і гончарство?

На це важке питання відповідають учні люди, які пишуть про давні часи, так: Давно, як ще люди жили в дикому стані, чоловік ходив на лови, а жінка сиділа дома, доляла дітей, та збирала зерно диких збіжжя і ягоди. Але, що нераз треба її було задалеко відходити від своєї печери, то жінки подумали собі, що добре булоби посіяти зерно десь близько домівки, а зібравши, його сіяти друге і все мати під боком. І так жінки почали перші сіяни збіжжя, а потім і садити всяку ярину. Так само жінки видумали перший горшок. Бо сидячи вдома, приглядалися забаві дітей, які певно ліпили з глини всякі горнятка. І матері подумали собі, що певно яйця птиць, які досі юдили сирими або печеними, були б смачніші зварені в воді. Вони випалили горнець і зварили першу страву а потім почали варити мясо, бо обридло вже печене яке пекли мужі. Ще й нині у деяких диких народів Африки і на островах жінки сіють, жнуть, варять і ліплять горшки, а чоловіки лише полюють і печуть мясо.

? Чи Ви вже намовили бодай ?
? одного сусіда, щоби вислав ?
? передплату на „Народну Справу“?

КАЛЕНДАР НА ТИЖДЕНЬ.

Березень 24 — 30. 1929.

- 24. Неділя 1. посту. Софронія пат.
- 25. Понеділок, Теофана ісп.
- 26. Второк, Пер. мощ. прп. Никифора.
- 27. Середа, Венедикта прп. (Венедикта, Хрест.).
- 28. Четвер, Агапія мч.
- 29. Пятниця, Савина і Юліяна муч. (Савина).
- 30. Субота. Алексія прп. (Алексія чол. Божого).

◆◆ Зміни місяця. Перша чверть була 18., повна буде 25. березня.

Як народ приповідає:

- Голод — псови брат.
- Правда старша, як цар.
- Вола вяжуть мотузом, а чоловіка словами.
- Хто не вчиться молодий, той не вийде із біди, як камінь з води.
- Мудрому одним словом поможеш, а дурневи й лопатою не вложиш.

◆◆ Так не випадає. Дня 4. марта помер в Солотвині адвокат-українець, Антін Копровський. Дня 7. марта українське Громадянство Солотвинщини устроило для Незабутнього Громадянина величаві похорони. Та на внесення і просльбу вдовиці Вітані Стефанії Копровської обняв субституцію канцелярії покійного мужа адвокат Жидівської народності, хоті в місці є адвокат Українець! Вітані Копровська, яко Предсідателька Кружка жіночого і Член Ради Надзвірної Кооперативи Нородний Дім в Солотвині, неоднократно виголошувала клич: „Свій до Свого“, — і інші патріотичні кличі, — однак так скоро по смерті мужа пішли в непамять так горячо виголошувані кличі! Сумне але правдиве! На справу треба дивитись не з вузко приватного становиска, але зі становиска ширшого! Який-же то вплив буде мати на ширші маси, коли не один з клієнтів ідуши за покликом „Свій до Свого“, пішов до канцелярії адвоката — Українца, а опинився тепер в чужій канцелярії? Чи се виховуючий примір? Чи се наслідування гідне поступовання? Нехай суспільність розсудить!

Громадянин Солотвинщины.

◆◆ Краєвий зізд кожухарів і білоскірників уладжує в короткомі часі Краєве Товариство Господарське „Сільський Господар“ у Львові, вул. Зіморовича ч. 20. Товариство просить всіх кожухарів та білоскірників, а також тих, що знають їх адреси, щоби подали їх списки по поодиноких білоскірничо-кожухарських місцевостях, щоби можна було вислати їм запрошення на цей зізд. Зізд має підготувати краєву українську організацію кожухарів та білоскірників, тому варто, щоби на цей зізд зіхалося як найбільше наших людей того звання.

◆◆ Посмертна згадка. Дня 23. лютого 1929 р. помер бл. п. Петро

Слупський, передплатник „Народної Справи“, крамар кооп. „Згода“ в Клубівцях, член Чит. „Просвіта“ і т. д. Покійний був ширим працівником, та членом основателем згаданої кооперативи. Немало причинився до поширення національної свідомості в селі, читаючи в голос „Н. Справу“ в кооперативі. Зі смертю бл. п. П. Слупського зійшов до могили один зі свідомих громадян. Покійний лишив жінку та 4 дрібних дітей. Помер маючи 38 літ. Здоровля підірвала йому війна (навівши задухи). В. Й. П.

◆◆ За золоті — калікою на діле життя! Великі сніги спричинили немало шкоди бідним селянам, а при желізниці не оден лишив вуха, ніс, аби ноги. В селі Клубівці п. Товмач обморошив собі ноги зарбник-господар Дмитро Белей, котрій маючи 5-ро нелітніх дітей, мусив ради хліба йти в найбільші морози прокидати сніг коло желізниці. Недостаточне взуття спричинило, що обморошив так ноги, що в пару день відстало мясо від костей та зачало псуватися щораз дальше... Тепер нещасний сказаний на повне каліцтво, а діти на нужду. От зарився!

(І. П-ий). ◆◆ Позір Ходорівщина! Дня 24/3 с. м. о год. 1 з полудня відбудеться в сали „Народного Дому“ в Ходорові „Святочна Академія“ в честь Т. Шевченка. Вся інтелігенція, так духовна як і світська, і всі свідомі селяні, приходіть зложити поклон апостолови правди. Комітет.

◆◆ Вовки. На Волині коло села Війниця вовки пожерли учительку Ольгу Гузюк, як вечером їхала через ліс. Також візника й коней заїли вовки. — В Болгарії напало велике стадо вовків на священика, як їхав санками. Він пробував відстрілюватися з револьвера. Та це його занапастило, бо від вистрілу переполохані коні шарпнули та погнали вихром вперед, а священик впав з воза й стадо вовків його роздерло. Візники вратувалися. — Коло Букарешту в Румунії вовки роздерли начальника букарештенської поліції. Він втік з заведення для умово хорих і блукав по полях. Видно, що довго і добре боронився, бо побіч його костей, найдши також кости в двох вовків, яких він правдоподібно бив. — В четвер 13. березня напали вовки на фільваркового сторожа в селі Волиця Гніздичільська, пов. Жидачів. Він зі собакою вспів скочив до стайні, нарівив крику та люди прогнали вовків з сторону ріки Стрий. — Коло Ченстохови в Польщі скочив вовк коневи на шию. Конь відтрутлив його і полетів зі санями як стріла вперед. Двох людей, що їхали на санках, запалили солому на санках і прогнали вовка.

◆◆ Повітовий Союз Кружків „Рідної Школи“ відповідь Львів мав перші Загальні Збори 19. лютого 1929. На зборах стверджено тяжке положення українських шкіл у львівськім повіті. Державних українських шкіл в цім повіті було до 1. грудня 1925 р. лише 20 (перед війною око-

ло 100!), а до нині вдержалося заливо кілька тай ті певно скоро зникнуть. Тож Повітовий Союз Кружків „Р. Школи“ поклав собі за задачу засновувати, де мож, і підтримувати свої приватні українські школи, щоби наша дітства могла вчитися в рідній школі. При Союзі утворилася оціночна комісія, яка має збирати жертви на ті школи. Ніхто не повинен відмовлятися від датків на це діло, бо мусимо своїм дітям дати освіту в рідній школі.

◆◆ Шо за учитель! Нам пишуть: Учитель 7-класової школи в Олиці (п. Луцьк), Седлецькі, дия 8. березня побив тяжко учня Йосипа Коцція, який признається, що на святі Т. Шевченка буде декламувати вірш. Визиваємо наших панів послів заговорити про це в соймі.

Оличане.

◆◆ Нещастя. Бідний робітник Теодор Голик в Битковицях пов. Самбір хотів дістати трохи вугілля і скочив на переїжджаючий поїзд, щоби собі скинути трохи вугілля. Але скочив так нещасливо, що впав під колеса і згинув на місці.

◆◆ Дріжді подешевіли. Під на- тиском уряду фабриканти дріжджів знизили ціну за 1 кг. з 4 зол. на 3·80 зол. Місачно виробляють польські фабрики 50 вагонів дріжджів.

◆◆ Трафіканти будуть меши заробляти. Гютюновий монополь хоче обнізити провізію для трафікан- тів з 9 процент на сім процент. Значить — трафіканти не будуть заробляти по 9 золотих від сотки за про- дані товари, лише по 7 з. злотих.

◆◆ Стрілецький гурток — українським інвалідам Стрілецький Гурток у Чікаго надіслав до „Українського Товариства Допомоги Інвалідам“ у Львові (вул. Руська ч. 3.п.) 30 долярів, яку то квоту закладували члени Гуртка та призначили на будову Дому Українських Інвалідів у Львові для приміщення наших окалічних борців. Щира дяка за цю цінну поміч! Головна Рада У.К.Т. Н.І. у Львові.

◆◆ Також поміч. Нам пишуть, що до Розвадова прислали влади на ратуноч проти повені 10 дощок і 20 метрів шнуря.

◆◆ Самогубство капітана. У Львові знайшли вночі з суботи на неділю в одній нічній каварні убитого офіцера, капітана артилерії Маріяна Маєвського. Він мав кулю в грудях, але як показалося, не з власного револьверу, тому підозрюється, що його хтось застрілив,

◆◆ Замість до слюбу — заїхали на другий світ. Львівський суд мав недавно дуже дивну розправу. Ще рік тому в селі Пасіки Зубрицькі, недалеко Львова, їхав Францішек Плавак з нареченою до костела до слюбу. До них присівся товариш молодого Яна Кульчицькі, та з радості став стріляти „на віват“, але так нещасливо, що наречену пострілив у ногу, а молодого забив на смерть. На вбийника кинувся Юзеф Ференц і так його побив батогом, що той ще того самого дня помер. Тепер Ференца суд засудив на 6 місяців в тюрми, але з того половину кари на підставі амністії йому подаровано.

◆◆ Скажена собака покусала 13 людей. На подвір'я загального шпиталю у Львові заблукався сказаний пес (вівчур) та тяжко покусав шпитальну службу і богатою собак. Вкінці вдалося ту собаку лопатами та колами забити. Якби це діялося на селі — то не дивота, але у Львові, де є тільки публичної служби безпеченства, це трохи дивне.

◆◆ В селі Монастирку огл. по-

віт Радехів дня 9/3 під час бурі завалилася стодола у господаря Семена Шкраби, дерево поломилося на кавалки, а також в стодолі накоціло шкоди.

◆◆ **Збірка на інвалідів.** Йосиф Хома зібрав на весілю у Т. Скасного в Литвинові 370 зол., у Глібовичах Великих зібрав Василик Іван на весіллю у Івана Кравця 670 зол. (Навіщ усіх жертвводавців не містимо, бо думаємо, що й сам жертвводавець, який дає на якусь ціль 10 с., не хоче, щоби про це всі знали. Думаємо, що вистарчить внутрішне задоволення. Оголошуємо лише зібрану суму, в кого і хто зібрал).

◆◆ **Аби жінка була вірна.** На це знаходять мужі ріжні способи, а один німець зробив так: Він мав гарну наречену, з якою мав уже небаром оженитися. Але якось довідався і сам пересвідчився, що вона його зраджує. Шо ж тут буде по слюбі, коли вже тепер мене зраджує? подумав собі Оттон і видував плян. Коли раз зійшовся з нареченою і вона позволила йому по цілувати, він відкусив її кусень носа. Без носа вже не буде його зраджувати, бо так споганіла, що ніхто й не дивиться на неї. Але коли в суді запитали її, чи вийде замуж за Оттона, вона сказала, що вийде. Та тепер мусить ждати рік, бо Оттон має сидіти в тюрмі за її ніс. А потім ожениться з безносовою, але буде певний що вона вже буде йома вірна.

◆◆ **За дописи не платиться.** Дехто пише нам, що не знає, чи писати допись, бо не може заплатити. Це є непорозуміння, бо за вміщення дописів і новинок не беремо жадної заплати. Ми оголошувають, що платити треба тільки за оголошення, а також, як хто запише нас о щось, то повинен прислати на відповідь значок 30 с. За оголошення про згублену військову книжку платиться за 1 раз 2 золоті, за 3 рази разом 5 зол., але гроши треба прислати з гори.

Герич Дмитро

Як я їхав до Канади

(Кінець).

Приїзд до Вінніпегу. — Перша зустріч з українцями. — Дещо про життя українців у Канаді.

Під вечір прибулими до столиці провінції Манітоби, міста Вінніпегу. На двірець вийшли представники всіх народів, щоб привітати своїх братів на канадській землі; вийшли поляки, німці і жиди. На жаль мушу сказати, що з Товариства Опіки ім. св. Рафаїла не вийшов ніхто, хоч ми мали поручені листи з львівського Товариства. При нагоді просив я власне того німця, що з нами їхав, щоб він зателефонував до Товариства, на що одержав відповідь якоїсь панночки, що всі пани на обіді. Бачучи наше прикре положення, а будучи урядником колонізаційного бюро, цей добродій німець, то є д-р Воркентіна, порозсилав нас трохи по фармах, трохи до Саскатону, а решта до Едмонтону, де найбільше наших фармерів. Мені дав адресу до голови Т-ва Опіки, адвоката д-р. Савули, котрого я віднайшов і вручив йому лист із львівської Опіки, щоб дали мені яку початкову роботу. Той приняв мене, яко емігранта, незнаючого англійського язика, слідуючи: „Вел, ту-

Що по чому?

В пятницю 15. 3. платили:

Збіжжа:

Двірська пшениця 52 до 53, селянська 48 до 49 зол., жито 35 до 36 зол., ячмінь 32 до 33, броварний ячмінь 36 до 37 зол., овес 32 до 33, кукурудза 34 до 35, біла фасоля 125 до 150 зол., гречка 45 до 46 зол., горох полевий 44 до 46 зол., горох пів-Вікторія 53 до 57 зол., червона конюшина 150 до 170 зол.

Помічні погної

в подрібній (мішковій) продажі:

Кайніт 8'50 зол., потасова 18 до 20% / ова сіль 13'50; 26 до 28% / ова 18'50 зол. Томасина 16% / ова 20, 18% / ова 21 зол. Суперфосfat кістяний 16% / 23'50 зол., мінеральний 19'50 зол., 18% / кістяний 26 зол., мінеральний 21'50 зол. Азотняк мелений 21 до 23% / овий 45 до 49 зол. Азотняк верністий 21 до 23% / овий 49 до 53 зол. Салітра нітрофос 50 зол. — чілійська 65 зол. Амоніак-віскан 52 зол. Ціни за 100 зол. разом в мішком. Продається за готівкою, або на 3 місячний вексельний кредит з правом продовження на дільших 3 місяці. 1/3 треба заплатити готівкою.

Молоко, яйця й молочні продукти

„Маслосоюв“ платить за яйця по 16 до 17 зол. за копу, за літру молока по 0'42 зол., за масло від 6'20 до 6'30 за кг. Яйця дорожіють, масло дешевіє.

Які помічні погної вживати на весну?

Як озимина вийде зі зими слаба, то треба її посилити. Це робиться так званими азотовими погноїми, а саме салітрою гбо азотняком. Їх на морг потрібно коло 50 кг. Але й 20 кг вже богато зробить.

Азотняк та польську салітру заагну нітрофос, треба розсіяти в пого-

ду на сухе поле і заволочити. Чілійську салітру ліпше розсіяти в погідну днину по заволоченню озимини.

Під ярі збіжжа потрібно передусім суперфосфату, 100 до 150 кг на морг. Його розсівається перед самою сійбою збіжжа та заволочується. Крім того потрібно ще коло 20 до 50 кг азотняку або салітри. Азотняк висівається і добре треба заволочити на 10 днів перед сійбою, або аж як зійде насіння. Передусім овес потребує богато азотових погноїв.

Під ярі збіжжа потрібний ще потасовий помічний погній. Його на морг потрібно коло 50 кг 25% / ової потасової солі. Ячмінь потребує більше, овес менше. Розсіяти та добре заволочити треба її на 10 днів перед сійбою.

Окіпні або просапні рослини як бульба, буряки, кукурудза потребують богато всіх трох родів погноїв: Азотових 100 до 150 кг на морг, потасових 100 до 120, найбільше бараболі та помірно мало суперфосфату, лише 100 до 150 кг.

При помічних погноях треба памятати, що від азоту буйно розростається листя і коріння, від суперфосфату твердне стебло і збільшується намолотність збіжжа, а потас дає потрохи одно і друге.

Безплатна паща на переднівок

Весна вже спізнилася. Найгірше на тім вийде худобина, бо по минулорічному неврохаю пащи не буде мати на переднівку що істи. Але й

на це є рада, принайменше на найбільш занедбаних господарствах, що мають сильно запущене поле. На таких полях росте богато перію, що спине розвиток культурних рослин і зменшує їх врожай. Оцей перій треба на весну культіватором та боронами видерти і ужити на пащу. Він поживніший як всяка інша сира паща, бо містить в собі запас пожив з попереднього літа. Треба його висушити, вичистити з пороху, посіти на січку і годувати худобину.

Буде подвійна користь — худобина матиме добру пащу на переднівку і вичиститься поле та воно буде ліпше родити.

Як винищити вівсюг?

Вівсюга, побіч гірчиці (свиріпа), є найбільш впертою холтою на наших полях. Буває, що її на пољу зародить більше як самого збіжжа. Найбільше її в ярих збіжжах і з ярими збіжжами він найсильніше розмножується. Бо вівсюга на весну скоріше розростається, як яре збіжжа та заглушує його. В жнива вівсюга знову скоріше дозріває від ярих збіжж та висипається і засіває поле. Інакше ведеться її в озиминах та серед окіпних рослин. Озимина зійшовша ще в осені, з весни переганяє вівсюгу і її заглушує, а в жнива скоріше дозріває або рівночасно і вівсюгу не висіяну збирається разом з збіжжами. Тільки серед рідкої озимини сильніше розвивається вівсюга.

Тому на засмічених вівсюгою полях треба якнайменше сіяти ярого збіжжа, а більше озимини та просапніх (окіпних) рослин. Ніколи не сіяти ярих збіжж по собі, лише ярі чергувати з просапніми та озиминами. Підсівати або переорювати рідкі засіви.

Учитель: Михасю, що значать ці слова: „Білісми в дому вуйця?“

Михась: Білісмо в дома вуйка!

—о—

Урядник фірми „Сипіяр“ у Вінніпегу, п. Корокоцюк, рідом з Копичинеччини.

Коби лише менше партійної гризіні.

Осередками (центрими) укр установ є Вінніпег на першому місці, дальше йде Едмонтон, Торонто і Саскатон, менше Ментреаль, Ріжайна, Отава, Форт-Вілліам і інші міста. У самому Вінніпегу живеколо 35.000 українців. Бачиться тут всюда наші написи, як на готелях, пекарнях, ресторанах, ріжного рода склерах, а все те в руках наших людей. Одно лихо лише, це боротьба релігійна, ну і партійна. Кождо суботи дають представлення, а в неділі концерти, однак чоловік з по-

чатку на середпуттю. Прийдеш до робітничого дому, було все в порядку, та коли побачиш на стіні Леніна, або Троцкого, а не Шевченка, так коли ти українець, то аж тобі в пятах постигне і більше не підеш. А підеш до других, там є і Шевченко і Франко, але нема згоди, всі лише думають, якби противній партії докучити, а щось корисне зробити, мало хто думає. Так, що здається, що ті портрети плачуть над нашим нерозумом. Правду сказав один посол в палаті панів, коли один звернув увагу, що найбільше грозять англійцям українці в Канаді своїми впливами, відповів власне цей посол, „що вони себе самі зідять і до сили ніколи не дійдуть“.

Цьому лихові винен в першій мірі старий край, бо що робиться в старім краю, за його приміром єдій еміграція. На цім кінчу опис моєї подорожі і взиваю всіх придергуватися клича: „Проч з гризінєю“. Нехай запанує межі нами згода і любов, а тоді сповниться слова моєї емігрантської пісні: „Як на рідних землях згода засіє, тоді наше все нещастя, на вікі сконає“!

Вінніпег-Манітоба, Канада, дня 25. грудня 1928.

Як робити надставку до вулия?

Коли вже маємо зроблений український вулик з рамками високими на сорок три і пів см., а широкими на 30 см., тоді робимо ще надставку — магазинок до нього, а саме так: Беремо готові українські рамки і перерізуємо їх в самій середині їх висоти на дві частини. Тоді вони будуть високі на 21,7 см., а широкість зістане та сама що і цілих рамок, то є 30 см. Коли ми до обох половиночок розрізаної рамки прибемо четверту листовку, то така надставкова рамка буде трохи вища як 21,7 см., а іменно, вона буде тепер висока на 22 см., залежно від грубости листовки. Тепер до тих малих рамок дороблюємо якби половину укр. вулика, а властиво пачку з долини без дна так, щоби можна було надставку з рамками наставити зверху на вулик і щоби добре приставала та щоби бура ні вітер її не скинула. Тому горішні краї україн. вулика обивають зовні з 4 боків листовками — дощниками, щоби в них можна було вкладати ту надставку. Самаж надставка — магазин має зверху, подібно як і вулий, дошку — затвір, через котрий вставляємо і виймаемо надставкові рамки. Розуміється, що в середині надставки в горі прибиваємо листовочку, на котру вішаємо рамки, або в горішнім краю вирізуємо з двох боків заруб на вішання рамок. В затворі, в горі, робимо маленький отворик і засітковуємо, щоби в часі великого пожитку і спеки в улию був продув повітря, бо це дуже важна річ для пчіл. Надставка виглядає отже як менше більше половина україн. вулика тільки в долині без дна, а цілий вулик з тою надставкою то якби одноповерховий дім.

Значення надставки — магазина є таке: Як настане великий пожиток в полі, цвіте гречка, чи липа, тоді ставимо надставку з рамками з вощиною. Ті рамки надставки заповнюють тоді щоденно пчоли медом, і його без перерви пасічник собі витріпue. В той час на долині, у властивім вулию, матка собі червить, а в решту рамок пчоли кладуть мід і закривають його на зиму. Таким способом забезпечується в вулию сила, засіб меду на зиму, а надмір засклеплених рамок з долини ми вибираємо собі для других слабих пчіл, або на весну на підгодування. Додаю, що надставка не може мати очка, бо якби пасічник зробив очко, то матка вилізла би в гору в надставку і зачевріла би той магазин і замість меду малиби ми хобачки і молоду пчолу. Но матка все червить найбільше коло очка; тому в українськім вулику робиться очко низьке а широке і при самім дні вулия.

Значення надставки полягає ще і в тім, що в такім вулику не треба забивати матки на час пожитку, ані не треба її замикати в кліточку, або давати за переділку з ситком, через котру тільки пчола, а не матка може перелісти. Таку переділку з 4 або 5 рамками до червлення для матки робилося звичайно в галицькім вулику. Галицький, чи як його звали, славянський вулик має рамки широкі на 22,7 см., а високі на 48 см. і отворяється з боку, а не з гори, як наш український вулик.

Хто має галицькі, старі вулики, той може і до такого вулика доробляти надставку — магазинок, по-

дібно як до українського вулика. Але український вулик є найліпший, найпрактичніший і найвигідніший.

Український вулик, як він немає в долині рухомого дна, то вичищуємо з гори, як розбираємо вулик, скробачкою, або й самі пчоли викидають свої мертві сестри і деякі занечишувають через вигідне для них очко, яке є при самім дні вулика. Український вулик без рухомого дна, який є в вулику. Дадено, є дуже теплий.

Написав о. Застирець.

Яких жеребців (огерів) можна вживати до відстановлювання чужих кобил.

Жеребці (огери), яких уживається до відстановлювання чужих кобил, мусить мати від воєводства на основі кваліфікаційної комісії свідоцтва узnanня. В склад комісії входять 4 члени: предсідник, двох членів, делегованих хліборобськими організаціями, яких вкаже міністерство рільництвом, даліше ветеринарний лікар, покликаний воєводою.

Кваліфікаційна комісія зачислює жеребців до трьох груп:

1. Жеребці „zalecone“ узnanі комісією одноголосно, що скінчими 5 літ віку, їх походження по батькові і матері є відоме.

2. Жеребці „uzpane“, що відповідають вимогам годівлі, покінчений вік 3 літ, а не відповідають вимогам до 1 групи.

3. Жеребці „dopuszczalne“ (допускаємо), котрі в сезоні паруванняся сягнуть вік 3 літ, а які конечно треба узнати до годівлі з огляду на недостачу жеребців 1 і 2 групи в даній місцевості.

Рішення кваліфікаційної комісії має податися до відома власникові жеребця, або його заступникові,

Від рішень кваліфікаційної комісії можна внести відклик до відключної кваліф. комісії в речинці 14 днів по виданню оречення комісії.

Зародовими кобилами рахуються ті, що є записані в родових книгах. Вписувати до книг родових мають право годівельні організації, які міністерство рільництва до цього уповажнить, або кваліфікаційні комісії. Кобила може бути вичеркнена з річової книги, якщо була допущена до жеребця без свідоцтва узnanня, або 3 роки не мала лошати.

Жеребці, що мають свідоцтва признання, і здорові кобили є вільні від примусового військового побору, вільні від чинить, які можна зложити готівкою.

Властителі зародових кобил, що інших коней не мають, є вільні від чинить.

КОЖДИЙ СВІДОМІЙ ПЕРЕДПЛАТНИК „Народної Справи“ по винен в дім місяці березні (марти) придбати свої газеті бодай одногору передплатника. Тоді газета буде ще краща.

Де голоситися тим, що хотять їхати до Німеччини на роботи?

Про це ми вже писали. Прочитайте собі б. число „Нар. Справи“ в 17. лютого і там найдете на стор. 5-тій пораду в тій справі. Впрочому повторюємо: Зголосіть і зашиштесь в уряді громадськім, а там вам усе повинні скласти, бо мають поучення від Урядів праці, передані через Староство.

Жіночі справи

Чи садити цибулю, де і як.

Цибулі збирається з морга тільки, як чаша, значить 80 до 150 сантиметрів. Але тіна цибулі коло 6 разів вища — 30 до 40 зол. за 100 кг — а роботи тільки само.

Та щоби таку кількість можна було добре продати, треба аби її малося на цілий вагон або на кілька вагонів і вся аби була того самого гатунку, наприклад, аби була житавська, бо вона в нас найліпша. Тому повинен би один господар сіяти її цілий морг, або кількох господарів разом на цілий морг. Як більше — то ще ліпше.

Землі хоче цибуля врожайної, добре виробленої та погноеної. Не любить залежкої землі та затяжкої, що зливається. Так само не любить свіжопогноеної, бо тоді сильно заростає і нищить її комахи. Найліпше, як її сімо другого року по гною.

Цибулю або сіється найперше густо і збирається так звану димку, яку на другий рік наново садиться, або сіється розсаду і її пізною весною розсаджується, або сіється впрост на поле і за один рік мається готову цибулю.

Коли садиться димку, то першого року вчесною весною на 250 квадратових метрів треба висіти коло 4 кг насіння, аби в серпні зібрати коло 300 кг димки потрібно на обсадження цілого морга.

З розсади плекається цибулю так: В березні через добу мочиться насіння у воді, пізніше тримається їх вогкими, доки не видно білих кінців. Тоді сіється їх до пакетів в кухні або до інспектів (парників) в городі та поливається час до часу теплою водою. Як розсада виросте завбільшки сірника високо, розсаджується на грядки або поле до рядків широких на 15 см, одну рослинку від другої на 10 до 12 см. Треба пересадити розсаду трохи глибше, як росла в розсаднику, але не заглибоко, бо не вдастся. Пізноше що два тижні полольником просапувати між рядками.

Також можна впрост на поле сіяти насіння цибулі, але його також треба один день перед тим мочити у воді і через 3—4 дні держати тепло і вогко. Опісля сіється в рядки на 15 см широкі, по двох тижнях вона вже добре зіде і її проривається і часто просапується.

На 10 днів перед сійбою треба розсіяти на морг 150 кг по-тасової солі і 150 кг суперфосфату а пізноше 100 кг салітри.

ТОРБИНКА СМІХУ

Біднай до богатого: Ви певно маєте дідька..

Богатий: То ви маєте дідька, а я маю гроши.

— о —

Словідник питает молодого пасрубка: які ще маєш гріхи?

Пасрубок: Та я ще трутів кожух з поду на землю.

Словідник: За кожух нема гріху.

Пасрубок: Але в кожусі були тато!

— о —

— Кумо, не кажіть „бігме“, бо то гріх.

— Але гріх?

— Та „бігме“, що ріх.

До складу і прикладу.

Поміч проти повені.

Був я вчора у Вербницях, село вам, як чічка, через село протікає невеличка річка.

Та тепер вона зібралася, котить гори філі, так клекоче, що й доміста чуті, на три мілі.

— Ой, ще трохи і залиє сильце те прекрасне! Що ті бідні люди зроблять? — так думаю власне.

Аж тут вийшов проти мене знайомий Данило, вже здалека щось говорить і всміхається мило.

— Щож чувати в вас Данило? Бачу, річка грає! Як буде велика повінь, що село думає?

— „Ми не журимось ні трохи, друже Сорокатий! — так мені почав Данило весело казати.

— „Хай собі бушують води до самого Львова, в нас вже певний е ратунок: поміч „повятова“.

— „Ось ми вже на той випадок дві речі дістали, щоби перед тим виливом ми страху не мали“.

Так говорить мій Данило й з правої кишені виймив кусничок дощинки й шнурочки скручени.

— „Отсе — каже — нам у гміні тепер роздавали, що пани нам на випадок з „повяту“ прислали.

— „На ціле село сім „платвів“ і сто метрів шнуря, булаби вам будка й упряж для доброго кнуря.

„Як це писар став ділити, то поділив живо — на кожного це припало цілком справедливо!“

— І якож із того поміч? — Я дивуюсь дуже. — „О, це поміч є велика, послухайте друже!

— „Як уже пічнемо в водах усі потапати, ще вспімо на дощинці собі написти:

Хто тут жив, чия це хата, скільки душ в родині... Цю табличку причіпимо десь на деревині!

— Та що з того? я питаю, а на те Данило: „Якби часом всю родину, яку потопило,—

„Щоби знову тоді здекутор, кого не шукати і з кого уже податків не може стягати.

„Бо порядок мусить бути! А ну ж ми помремо, а в урядах записані й на дали будемо.

„Тоді мені й моїй жінці і цілій родині нагадавби ті податки навіть в домовині.

„А так гляне на „таблічку“ й скінчиться фрасунок! Ні — таки дощинка й мотуз — великий ратунок!“

Я всміхнувся сумно, сумно, — стиснув йому руку й завернувся, й став думати про ту людську муку.

Деж то нам буде ратунок. Від повені зло? Боже, храль нас від шнурочка й дощинки мало!

Краще булоби з дощок тих домовину збити і в ній наше спільне лихо в яму склонити. Та коби столяр знайшовся, щоб це вмів зділти! Пошукаймо його, братя!

Іван Сорокатий

Іде панок тай здібає Дениса на возі; — „Цо там слизачъ у вас.

Зіма? — Цінов теньгє мрози!

— Я ту зimu дуже люблю! — Чему? — пан питає. — Бо то зими українська, зі сходу нам грає!

— „А кеди би била польська?“

— Як би йшла зі Шльонська!

В цій переділці містимо відповіді лише на важніші питання, цікаві для всіх. На інші запити уділяємо писемні відповіді, коли питачий заличить значок на 30 грошей.

П. з Витвиці. Ваші вірші — це перерібки з російського. Не вмістимо.

Рожнівський "Намисто" це в коралі ("пацьоркі") на шії у дівчини чи в жінки.

О. В. Долина. Знімку містимо. Статтю про літературу використаємо пізніше, або звернемо.

М. Ш. Посади для інвалідів. Питаєте, чи австрійський інвалід з місячною рентою 30 до 40 зол. стратить ренту, як прийме посаду возного в суді за 140 зол. місячно.

Коли інвалід прийме посаду в платному більшою як інвалідська рента, то може стратити ренту, особливо на державній посаді.

І. Б. Малі Дорогостаї. Чи зичити газету? Питаєте, чи відмовити тим особам, що самі моглиби спромогтися на передплаті, як вони живуть у Вас "Народній Справі". Знаємо, що "по сусідські" не випадало відмовити, але ти сусіди повинні самі розумітися на річі і встидалися раз ураз читати зичену газету. На тім, що один примірник газети читає кілька людей, газета тратиться, бо менше її розходиться; а якби бодай що другий з тих, що зичуть, передплатили собі газету, тоді вона малаби вдвічі в троє стільки передплатників. Думаемо, що як вони прочитають це, що пишемо, може в неоднозначний заговорити сумління і вони вишли б з передплату. Натомісъ можна, а навіть треба повинні часопис таким людям, що їх справді не стати на висилку передплати. Але то звичайно буває, що поизчачуючий є багатий від передплатника.

Л. А. Дубецько Української газети, писаної латинськими буквами, нема. Як Ви вмієте читати латинськими, то буде Вам дуже легко навчитися і по українським тільки трошки охоти.

В. Я. Перецоволока. Не можемо.

Дм. К. в справі виїзду до Канади співайте Товариство Опіки над Емігрантами у Львові, вул. Городецька ч. 95.

Гр. М. з Л. Книжки для передплатників. Хто платить передплату редакції до 3 зол., немає права на додаток книжки чи календаря.

Подяка.

Виділ Читальні "Просвіта" й місцева кооп. "Доброруб" складають щирі подяки своїм односельчанам, які перебувають в Америці й прислали свої листи на будову "Укр. Народного Дому" в Паниковіці малій, а то: в Іонкерсу отримано 900 (дев'ятсот дол. amer.), в Бінгантону 237 дол., а в Кромтону 200 дол. Разом 1337 дол. Всім жертвувальцям, що привчилися до будови "Нар. Дому" в Паниковіці малій складають сердечну подяку.

За Виділ Чит. "Просвіти" голова П. Гуляка, секретар М. Надорожний. За управу Кооп: співник М. Кучма, книговедець В. Богдан. 1086

Панна 19 літ, краччиня, з по-длями, хотіла познайомитися в відповідним мужиною, на урядовім станочниці в цілі подружка. Зголосення: "Народна Справа" для "Краччині".

ДАЛАК Іван, ур. 31 VII. 1900 в Лопушній, університетському згублену військову книжочку видану через П.К.У. Львів.

Аматорський Оперо-Драматичний Гурток в Долині

Українська молодіж м. Долини відсвяткувала гідно в 1926 р. перше десятиліття смерті бл. п. Івана Франка. Вона створила живий пам'ятник незабутньому Камінському, оснувуючи в тім році "Український Драматичний Гурток ім. Івана Франка" при Чит. "Просвіти" в Долині. Цей Гурток розвинув житву діяльності не тільки в Долині, але і в цілім повіті. Гуртком проводить від самого його оснування п. Андрій Семенович Штень. При Гуртку є також мішаний хор, що час від часу виступає на концертах та інших національних святах.

В Адміністрації „Народної Справи“ можкупити такі, дуже цікаві, книжки:

Господарські:

Воробець В.: Про пересаджування збіжа або 100 кірців з 1 морга	Зол. 0·60
" Порадник для лісних робітників (кубіковання дерева)	1·-
E. Архипенко: Поступове пасічництво 244 стор. 174 образк	7.-
M. Хомишин: Годівля домашніх тварин	0·50

Історичні:

Книжочки М. Голубдя: За Український Львів	1-
" Хмельницький у Львові	0·40
" Теребовля, княжий город	0·40
" Перемишль, княжий город	0·50
" Белз-Буськ-Звенигород, княжі городи	0·50
" З історії міста Сокала	0·70
Юра Шкрумеляк: Як любити рідний край	0·50

Повісті й оповідання:

Будзиновський В.: Пригоди запорозьких скітальців	4.
Залізняк: Оповідання з історії укр. землі з малюнками	1-
Золотополесь: Син України, повість в 3 частих, з мапою	4·60
Лотоцький А.: Кужіль і меч	4.-
I. Франко: Захар Беркут, іст. пов.	2·50
A. Чайковський: За сестрою, іст. пов.	1·50
На уходах, іст. пов.	4-
Матіїв Мельник: За рідне гніздо	0·60
O. Лещук: Ждала, ждала козака	1-
P. Франко: Пачкар Демко, 7 гарних оповідань	0·70

В місяці березні (марти), як місяці книжки і газети, повинен кождий свідомий грамотний селянин купити собі бодай одну з тих незвичайно гарних і цікавих книжок.

Всі книжки висилаємо по попереднім надісланню належити і тоді порто оплачуємо самі. Хто замовляє книжки за післяплатою, то повинен прислати задаток бодай половину вартості замовлених книжок і порто оплачує сам.

Хто замовить книжок на 50 зол. і пришле гроши, згори тому додамо книжок на 10 зол. після вибору. З цього повинні користати передовсім читальні "Просвіти" та кооперативи при замовлюванню книжок до своїх бібліотек.

Замовлення і гроши посылати на адресу:

НАРОДНЯ СПРАВА
ЛЬВІВ, ВУЛ. БОЙМІВ Ч. 4.

На переказі треба зазначувати на які книжки посилається гроши, а як замовляєте більше, то список книжок випишіть в листі, а на відтінку переказу зазначіть лише: "на книжки".

Подяка.

Фабрика цукорів "Фортуні Нова"
Львів, Кордецького 23

дякує всім тим особам, що занялися вишиванням 2 хлонців і цовідомляє, що на відмовно полагоджені подання не буде віповідати.

Рівночасно пошукує фабрика здібного слюсаря або ковала, кавалера, витермінованого. Першеньство мають ті, що обізнані з обслугою парових кітлів (льокомобіль).

Хто допоможе вишукати такого, дістане 5 кг цукорів даром.

ВПРАВНИЙ, солідний кооператор з торговельними і кооперативними курсами, з довоно практикою, пошукує посади: Зголосення до Адм. "Народної Справи" для Л. Ц.

НА ПРОДАЖ три і пів морга орної землі враз в забудованнями: гарний дім, стайння, стодола. Адреса: Никола Дурда с. Андрія, село Гірне, п. Конюхів, повіт Стрий.

ВОЛОДИМИР Б. Ярошевич з Біліни Великої, самбірського повіту, ур. 1904 р. уніважнює згублену військову книжочку видану через П.К.У. Самбір.

ОТСИМ повідомляю Всечестніших Отців, що приймаю будови церков дерев'яних під адресою: Василь Дмитров в Цієві, поча Рожнітів, пов. Долина.

ПОШУКУЮ спільника до млина моторового в готівкою 2—3000 долярів, а то до побільшения підприємства. Зголосення: для Філяка Максима в Угорниках, п. Отинія.

Креховець Григорій, ур. 1900 р., замешкалий в Камінці-Бішків уніважнює згублену військову книжочку видану через П. К. У. Рава-Руська.

Оисип Греоращук, ур. в р. 1899 в Кошляках, уніважнює згублену військову книжочку, видану через П. К. У. Тернопіль.

Гринько Камінський, ур. в р. 1889 в Кошляках, уніважнює згублену військову книжочку, видану через П. К. У. Тернопіль.

КОЛІНСЬКА ЦІКОРІЯ
і мішанка
КОЛІНКА
"СТАР"
Знак товарів
ФАБРИКА ДОМІШОК
ДО КАВІ
СУДОВА ВІШНЯ
СПАКЦ

Жадайте всюди!

Позір Селяне Ткачі!

Бляти ткацькі станові і килимкарські — в усіх густот і ширин. Начиння. Човники. Варстати ткацькі поспішні і килимкарські. Гремплі (щітки) до чесання вовни. Коловоротки і всі прочі ткацькі прилади і машини по цінах найприступніших доставляє фірма:

БАРДО" М. Кучер
Львів, Рицарська 25 а.

АДВОКАТ
Д-р Степан Шухевич
у Львові, вул. Чарнецького ч. 24.
(Дім тов. ім. Шевченка).

Похоронне заведення в Самборі
при вул. Коперника ч. 2.

ІВАНА САБАТА

Поручає всі похоронні прибори як: домовини, капи, вінци, шарфи і т. д. по дешевих цінах.